

EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 13.4.2011
KOM(2011) 206 lõplik

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Ühtse turu akt

Kaksteist vahendit majanduskasvu edendamiseks ja usalduse suurendamiseks

„Üheskoos uue majanduskasvu eest”

{SEK(2011) 467 lõplik}

**KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE, NÕUKOGULE, EUROOPA
MAJANDUS- JA SOTSIAALKOMITEELE NING REGIOONIDE KOMITEELE**

Ühtse turu akt

Kaksteist vahendit majanduskasvu edendamiseks ja usalduse suurendamiseks

„Üheskoos uue majanduskasvu eest”

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	2
2.	Kaksteist vahendit majanduskasvu edendamiseks ja usalduse suurendamiseks.....	5
2.1.	Rahaliste vahendite kättesaadavus VKEde jaoks.....	5
2.2.	Kodanike liikuvus	6
2.3.	Intellektuaalomandi õigused	8
2.4.	Tarbijad kui täieõiguslikud osalejad ühtsel turul	9
2.5.	Teenused	10
2.6.	Võrgud.....	11
2.7.	Digitaalne ühtne turg.....	12
2.8.	Sotsiaalne ettevõtlus.....	14
2.9.	Maksustamine	16
2.10.	Sotsiaalne ühtekuuluvus.....	17
2.11.	Ettevõtete õigusraamistik.....	18
2.12.	Riigihanked	19
3.	Eduks vajalikud tingimused, ühtse turu parem juhtimine.....	20
4.	Järgmine etapp ja järeldused	22

1. SISSEJUHATUS

Ühisturg, millest nüüd on saanud **siseturg**, on olnud Euroopa projekti keskmes selle loomisest alates. **Üle 50 aasta on ühisturg edendanud Euroopa kodanike solidaarsust ning avanud uued kasvuvõimalused rohkem kui 21 miljonile Euroopa ettevõtjale.** Kaupade, isikute, teenuste ja kapitali vabal liikumisel põhineva siseturu haaret on aidanud alates 1993. aastast laiendada majanduslik lõimumine, ühisraha loomine ning solidaarsus- ja ühtekuuluvuspoliitika areng. Rohkem kui kunagi varem on **siseturg tänapäeval osa kodanike igapäevaelust** – inimesed saavad sellest kasu oma tööalastes tegemistes, eraelus ja tarbijatena; **siseturg on edasiviiv jõud nii Euroopa majanduskasvu kui ka ettevõtete arengu jaoks.**

Paraku on **siseturul siiski ka mõningaid puudusi**, millele on osutanud Mario Monti oma aruandes „*Ühtse turu uus strateegia*” ning Euroopa Parlament Louis Grechi raportis „*Ühtse turu loomine tarbijatele ja kodanikele*”¹.

Tegevuskava majanduskasvu elavdamiseks ja usalduse suurendamiseks

Puudustest **ülesaamiseks tuleb lasta ühtsel turul oma arengupotentsiaal täielikult ära kasutada** – võimaldada kodanikel osaleda ühise elukeskkonna kujundamises ja pakkuda riigi- ja eraettevõtjate algatustele rohkem viise edu saavutamiseks. Selleks tuleks töötada välja **ennetav ja paljusid valdkondi hõlmav strateegia**. Tuleb **peatada turu killustumine ning likvideerida teenuste liikumist, innovatsiooni ja loovust pärssivad tõkked ja takistused**. Vaja on suurendada **kodanike usaldust siseturu vastu ja pakkuda tarbijale kõiki siseturu eeliseid**. Turg peaks olema paremini integreeritud, et täita täielikult oma ülesannet **platvormina**, millel põhineb Euroopa kodanike, ettevõtete ning piirkondade (sealhulgas kõige kaugemal asuvate ja kõige vähem arenenud piirkonnad) kollektiivne konkurentsivõime². On vaja **kiiresti tegutseda**. Vaatamata sellele, et Euroopa Liit reageeris kriisile kiiresti ja tegi viivitamata algust reformidega, eelkõige finantsturgude ja majanduse juhtimise valdkonnas, võib kriisi mõju võimalikule majanduskasvule ja töötusele olla kestev ning see võib mõjutada ka eurooplaste elutingimusi ja nende tulevikku³. Et olukorraga toime tulla, võttis **Euroopa Liit vastu Euroopa 2020. aasta strateegia** ja seadis endale ambitsioonikad eesmärgid, mille abil jõuda uue **aruka, jätkusuutliku ja kaasava** majanduskasvuni⁴. Kuid need eesmärgid on saavutatavad üksnes juhul, kui liit ja liikmesriigid hakkavad ellu viima **kiireloomulisi struktuurireforme. Eelkõige tuleb rakendada majanduskasvu ja tööhõivet soodustavaid meetmeid**. Oma iga-aastases majanduskasvu analüüsis⁵ rõhutas komisjon vajadust võtta igakülgseid kriisimeetmeid ning ühtse turu osa selles on anda otsustav panus ja koondada kogu oma potentsiaal majanduskasvu soodustamiseks. Seda ülesannet rõhutati ka Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2011. aasta kohtumise järeldustes: „*ühtsel turul on täita oluline roll majanduskasvu ja tööhõive suurendamisel ning konkurentsivõime edendamisel... Erilist rõhku tuleks panna meetmetele, mille abil tekitatakse majanduskasvu ja töökohti ning saavutatakse*

---

¹ A7-0132/2010.

² Kõnealuste piirkondade olukorda käsitleva aruande koostamise on komisjon usaldanud Pedro Solbesile.

³ Võimalik majanduskasv keskpikas perspektiivis on hinnanguliselt 1,5 % 2020. aastani. 9,6 % tööhõivelistest elanikkonnast on töötud. Komisjoni teatis „Iga-aastane majanduskasvu analüüs: Euroopa Liit võtab igakülgseid kriisimeetmeid”, lk 2 ja 3.

⁴ KOM(2010) 2020.

⁵ Teatis „Iga-aastane majanduskasvu analüüs”, KOM(2011) 11.

konkreetsed tulemusi kodanike ja ettevõtete jaoks”⁶. Ühtne turg pakub nende reformide rakendamiseks vajalikku raamistikku ja vahendeid.

Ideede- ja stiimuliterohke avalik arutelu

Et nende probleemidega toime tulla, pani komisjon oma teatises „**Ühtse turu akt**” arutlusele **viiskümmend ettepanekut**⁷.

Avalik arutelu toimus Euroopa, liikmesriikide ja kohalikul tasandil. Ühtse turu akti üle peetava arutelu käigus esitati üle 800 arvamuse, mis peegeldasid liikmesriikide, valitsusväliste organisatsioonide, sotsiaalpartnerite, kohalike ja piirkondlike omavalitsuste, ameti- ja kutseliitude, ametiühingute, ettevõtjate, tarbijaühenduste, eksperdirühmade, ülikoolide ja arvukate kodanike seisukohti nii Euroopa kui ka riiklikul tasandil⁸. Arutelu näitas, et **kodanikuühiskonna ootused on suured** nii ühtse turu arenguvõimaluste osas **majanduskasvu ja tööhõive** soodustamiseks kui ka siseturu sotsiaalse mõõtme ja avalike teenuste kaitse osas. Ettevõtjate esitatud eelistused kinnitavad, et ka nemad jagavad **suure konkurentsivõimega sotsiaalse turumajanduse** ühist eesmärki.

10. detsembri 2010. aasta järel dustes⁹ toetas nõukogu ühtse turuga seotud üldist lähenemisviisi, mille kohaselt peab ühtne turg toetuma tugevale majanduslikule ja sotsiaalsele alusele, et ehitada üles kõrge konkurentsivõimega majandus. Nõukogu võttis kohustuse jätkata ühtse turu akti läbivaatamist, et määrata võimalikult kiiresti koos Euroopa Parlamendi ja komisjoniga kindlaks prioriteetsed meetmed, mis peaksid olema kehtestatud enne 2012. aasta lõppu. Euroopa Parlament tõi 6. aprilli 2011. aasta resolutsioonis, mis põhineb Sandra Kalniete, Cristian Silviu Buşoi ja António Fernando Correia de Campose¹⁰ raportitel, esile oma prioriteedid, mis aitaksid arendada Euroopa kodanike teenistuses olevat, juhtimise ja partnerluse raames toimivat ettevõtlust ning majanduskasvu edendavat ühtset turgu.

Kaksteist vahendit, et edendada majanduskasvu ja suurendada kodanike usaldust

Võttes aluseks avaliku arutelu käigus saadud arvamused, Euroopa Parlamendi ja nõukogu, samuti Regioonide Komitee¹¹ ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee¹² teatised ja järel dustused määras komisjon kindlaks **kaksteist vahendit. Komisjon teeb ettepaneku, et EL võtaks 2012. aasta lõpuks vastu neist igaühe puhul põhimeetme, mis aitaks edendada majanduskasvu ja suurendada kodanike usaldust.**

Komisjon esitab 2011. aastal nende põhimeetmete elluviimiseks vajalikud õigusalsed ettepanekud, et **Euroopa Parlament ja nõukogu saaksid vastata Euroopa Ülemkogu üleskutsele võtta 2012. aasta lõpuks vastu esimene esmatähtsate meetmete kogum, et anda ühtsele turule uut hoogu**¹³.

⁶ Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2011. aasta kohtumise järel dusted, EUCO 10/11, punkt 7.

⁷ KOM(2010) 608.

⁸ Vt lisa „Aruanne ühtse turu akti üle peetava avaliku arutelu kohta”.

⁹ Nõukogu järel dusted ühtse turu akti kohta (17799/10).

¹⁰ Vastavalt „Juhtimine ja partnerlus ühtsel turul”, P7TA-PROV(2011)0144, „Ühtne turg Euroopa kodanike jaoks”, P7TA-PROV(2011)0145, ja „Ühtne turg ettevõtluse ja majanduskasvu edendajana”, P7TA-PROV(2011)0146.

¹¹ CdR 330/2010 - ECOS-V-009.

¹² CESE 525/2011 – INT/548.

¹³ Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2011. aasta kohtumise järel dusted, EUCO 10/11, 25. märts, punkt 7.

Nimetatud prioriteetide seadmine ei tähenda sugugi nagu lõpetaks komisjon oma tegevuse muude teatistes „Ühtse turu akt” sätestatud meetmete jätkamisel, mille eesmärk on muuta ühtne turg majanduskasvu ja töökohtade loomise platvormiks. **Väljapakutud tegevuskava**, mis keskendub majanduskasvu ja tööhõive kiireloomulisele küsimusele, **on alles esimene etapp sellele teel.**

Töö peab jätkuma ja praegu tuleks hakata ette valmistama juba järgmist etappi. Komisjon pakub välja muud meetmed, mis vastavad samadele nõuetele ja annavad olulise panuse ühtse turu elavdamise kavas. 2012. aasta lõpus teeb ta kokkuvõtte käesoleva tegevuskava olukorrast ja esitab järgmise etapi kava. Meetmekogum on siseturu puudusi silmas pidavaks ühtseks poliitiliseks vastuseks, mis pakub Euroopa 2020. aasta strateegia raames välja jätkusuutliku, aruka ja kaasava majanduskasvu mudeli.

Jätkusuutlik majanduskasv

Kõik need reformid peavad aitama kaasa jätkusuutlikule arengule, mis põhineb **suure konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel**¹⁴. Reformid peavad aitama kaasa sotsiaalsele progressile ja **tööhõivele**, samuti **keskkonna parandamisele** ning **kliimamuutuste vastu võitlemisele**. Reformid peavad aitama **tõhustada siseturu välismõõdet**. Kuna reformid on suunatud kodanikele, peavad nad sisaldama ka **kodanike jaoks käegakatsutavat kasu**. Sellest sõltub kodanike toetus Euroopa integratsiooni projektile ja nende usaldus.

Arukas majanduskasv

Kõnealuste reformidega **täiendatakse ühtset turgu ja kujundatakse see ümber vastavalt 21. sajandi vajadustele**, näiteks võib tuua **digitaalmajanduse**, mis annab meie majandusele võimaluse olla rahvusvahelistel turgudel konkurentsivõimelisem, varustades Euroopat hädavajaliku infrastruktuuriga, et tagada isikute ja kaupade vaba liikumine. Reformid peaksid aitama edendada ka innovatiivsust ja loominguulisust, mis omakorda soodustavad **kindla tööstusliku baasi taastamist** Euroopas ja **konkurentsivõimeliste teenuste ühiskonna väljaarendamist**.

Kaasav majanduskasv

Reformid **aitavad luua väikese ja väga väikese suurusega ettevõtteid, mis on liikmesriikide ja Euroopa majanduse selgroog**. Reformide lahutamatu osa on ka jõupingutuste jätkamine **arukamate õigusnormide loomiseks ja halduskoormuse vähendamiseks**. Nende abil püütakse **lahendada eurooplaste ees seisvaid konkreetseid probleeme** ning tagada, et integratsioon ei toimuks sotsiaalsete õiguste arvelt, vaid et reformid aitaksid pigem kaasa solidaarsema ühiskonna kujunemisele.

Selleks uurib **komisjon iga siseturu valdkonnas tehtud õiguslase ettepanekuga kaasneva mõjuhinna puhul üha tähelepanelikumalt sotsiaalset aspekti**. Komisjon kontrollib, et õiguslased ettepanekud sisaldaksid, juhul kui kõnealuste uuringute valguses peaks see olema põhjendatud, viidet sotsiaalpoliitikale ja sotsiaalsetele õigustele. Komisjon võtab nõuetekohaselt arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 8 ja 9 ning Euroopa põhiõiguste hartat. Kõnealuste põhiõigustega on tagatud, et töötajatel ja töandjatel või nende

---

¹⁴ Euroopa Liidu lepingu artikli 3 lõige 3.

organisatsioonidel on liidu õiguse ning siseriiklike õigusaktide ja tavade kohaselt õigus huvide konflikt korral kollektiivselt oma õigusi kaitsta, sealhulgas streikida¹⁵.

Kaasav majanduskasv tähendab ühtlasi erilise tähelepanu pööramist puuetega isikute vajadustele, et ka nemad saaksid ühtselt turust kasu, näiteks piiratud liikumisvõimega inimeste jaoks peab lihtsustuma reisimine, vaegnägijatel peavad olema paremad võimalused lugemiseks.

Integreeritud strateegia

Euroopa Liidu 2020. aasta strateegia seitsme juhtalgatuse raames osaleb komisjon juba mitmes laiaulatuslikus algatuses. Kõiki majanduse elavdamises osalevaid valdkondi hõlmavad vastuvõetud algatused, nagu energiatõhususe kava 2011¹⁶ või Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „Small Business Act” läbivaatamine¹⁷, panevad järk-järgult aluse uuele majanduskasvule. Finantsturgudel on selles küsimuses oluline roll ja jätkusuutliku majanduskasvu teenistuses olevate finantsteenuste reguleerimise valdkonnas¹⁸ ettevõetud reformid jätkuvad.

2. KAKSTEIST VAHENDIT MAJANDUSKASVU EDENDAMISEKS JA USALDUSE SUURENDAMISEKS

2.1. Rahaliste vahendite kättesaadavus VKEdes jaoks

Põhimeede:

Õigusaktid, mis muudaksid olukorra lihtsamaks, nii et ühes liikmesriigis asutatud riskikapitalifondid saaksid teha ilma takistuste ja täiendavate tingimusteta investeringuid mis tahes muus liikmesriigis. Meetme eesmärk on, et VKEd, kes soovivad taotleda riskikapitali, saaksid pöörduda selliste fondide poole, kellel on konkreetses valdkonnas vajalik kogemus ja kes suudavad pakkuda vahendeid atraktiivse hinnaga¹⁹.

Euroopa Liidu 21 miljonit VKEd on jätkusuutliku majanduskasvu ja töökohtade loomise seisukohalt suur trump. Peamine põhjus, mis ei lase VKEdel tuua turule uusi tooteid, parandada oma infrastruktuuri ja võtta tööle rohkem töötajaid, on keeruline juurdepääs finantsvahenditele²⁰. See olukord on iseloomulik nii juba hästi toimivate kui ka innovatiivsete ja kiiresti arenevate VKEde puhul.

Euroopas sai enamik hästi toimivaid VKEsid taotleda pangalaenu, kuid finantskriisi tingimustes on see võimalus vähenenud. Seetõttu kohustus komisjon veebruaris vastu võetud väikeettevõtlusalgatuse „**Small Business Act**” läbivaatamises hindama, millist mõju

---

¹⁵ Harta artikkel 28.

¹⁶ KOM(2011) 109.

¹⁷ KOM(2011) 78.

¹⁸ Vt 2. oktoobri 2010. aasta teatis „Finantsteenuste reguleerimine jätkusuutliku kasvu tagamiseks”, KOM(2010)301, ja veebruaris 2011 avaldatud eduaruanne (http://ec.europa.eu/internal_market/finances/docs/110209_progress_report_financial_issues_fr.pdf).

¹⁹ Vt juhtalgatus „Innovatiivne liit”, KOM(2010)546.

²⁰ Eurobaromeetri 2009. aasta uuringu kohaselt peetakse keerulist juurdepääsu finantsvahenditele tähtsuselt teiseks takistuseks ettevõtete kasvule. http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_271_en.pdf.

avaldavad VKEdele kõik finantsteenuseid käsitlevad õigusosalased ettepanekud (nt pankadele esitatavad kapitalinõuded), ning neid ettepanekuid vastavalt kohandama.

Rahaliste vahendite kättesaadavamaks muutmine kiiresti arenevate VKEde jaoks on eriti oluline, kuna viimatinimetatud, eelkõige innovatiivsed VKEd, on innovatiivse ja jätkusuutliku majanduse arengus otsustava tähtsusega. Selleks et leida vahendeid, mille abil muuta innovatsioonid turustamiskõlblikeks, püüavad ettevõtjad lisaks pangalaenule leida sageli juurdepääsu kapitaliturgudele. Riskikapitaliturud võivad küll vahendeid pakkuda, kuid nad ei ole Euroopas veel piisavalt arenenud. Kuna liikmesriikide õiguskord nagu ka fiskaaltõkked on väga kompleksed, on riskikapitalifondid pörkunud välismaise kapitali suurendamisel ja piiriülesel tegutsemisel olulistele takistustele. Seda põhimeedet rakendatakse tihedas koostöös VKEde rahastamisfoorumiga.

VKEde rahastamine on osa tegevuskavast, mille alla kuulub mitte üksnes juurdepääs eri rahastamisallikatele, vaid mis hõlmab ühtlasi otseselt VKEde rahastamisvahendeid ning VKEde arengut ja kasvu soodustava keskkonna loomist.

Selleks et muuta noteeringu saanud VKEdele kehtestatud kohustused proportsionaalsemaks ja tagada investeerijate kaitse samal tasemel, tuleb muuta ka **lähipaistvuse direktiivi, prospekti direktiivi kohaldamise määrust ja turu kuritarvitamise direktiivi**. Lisaks tuleb **finantsturgude direktiivi** läbivaatamisel lisada direktiivi VKEdele suunatud läbirääkimisplatvormide eritingimused ja kohased nõuded, mis aitaksid luua kõnealuste turgude jaoks kvaliteedimärgi ja lihtsustada VKEde võrgustike loomist.

2.2. Kodanike liikuvus

Põhimeede:

Kutsequalifikatsiooni tunnustamisega seotud õigusaktide ajakohastamine²¹. Eesmärk on lihtsustada vastastikuse tunnustamise menetlust liikuvate töötajate puhul, ajakohastada õigusraamistikku, vaadata läbi reguleeritud kutsealade valdkonnad ja suurendada usaldust ja koostööd liikmesriikide vahel. Euroopa kutsekaardi loomine aitab eelkõige kaasa töötajate liikuvusele, tagades samas asjaomaste liikmesriikide ametiasutuste usalduse ning tuues lõpuks ka kasu tarbijatele ja töötajatele.

Töötajate liikuvus ja kvalifitseeritus vastavad Euroopa majanduskasvu elavdamise nõuetele. Kvalifitseeritud tööjõu suurem liikuvus muudaks Euroopa majanduse konkurentsivõimelisemaks. Rohkete õiguslike tõkete tõttu ei saa eurooplased veel töötada Euroopa Liidu piirides kõikjal, kus nad sooviksid, ja seda olukorras, kus paljud kõrget kvalifikatsiooni eeldavad töökohad on täitmata. Majandus võiks saada töötajate ajutisest liikuvusest suuremat kasu, kui liikuvust rohkem väärtustatakse ja selgema raamistiku abil lihtsustatakse. Peale selle oleks õiguslikult reguleerimata valdkondade puhul oluline jätkata jõupingutusi, et viia Euroopa kvalifikatsiooniraamistiku abil vastavusse liikmesriikide kvalifikatsioonisüsteemid, nii et see soodustaks liikuvuse puhul kutsequalifikatsioonide võrreldavust.

---

²¹ Vt ka juhtalgatus „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”, KOM(2010) 682.

Majanduskriisist ja rahvastiku vananemisest mõjutatud tööturu praegust olukorda iseloomustab tööjõu puudus ning tööandjate probleemid nõutavate pädevustega töötajate leidmisel. Selles olukorras peaks kodanikel olema võimalus teise liikmesriiki kiires korras tööle minna. Selleks peaks nende kutsekvalifikatsioon ja ametialane kogemus olema tunnustatud kõikides teistes liikmesriikides.

Liikuvuse lihtsustamiseks peaksid kodanikud saama ühtlasi kasutada ja säilitada **täiendavaid pensioniõigusi (õiguste ülekandmise võimalus)**, seda ka edaspidiste töökohamuutuste puhul teises liikmesriigis. Selleks et täita kodanike suured ootused 2012. aastaks, peaksid Euroopa Parlament ja nõukogu pühendama sellele küsimusele kogu vajalikku tähelepanu.

Selleks annab komisjon 2010. aastal rohelise raamatu²² jätkuna välja valge raamatu pensionide kohta, et käsitleda muu hulgas pensioniõiguste kaitse küsimust ja õhutada liikmesriike looma oma pensionide jälgimissüsteem, mis võimaldaks inimestel saada ülevaadet omandatud pensioniõigustest. Seejärel pakutakse 2012. aasta jooksul välja õiguslikud meetmed pensioniõiguste kaitse soodustamiseks. Samaaegselt on komisjonil kavas vaadata läbi tööandjapensioni kogumisasutuste direktiiv, mis aitaks töötajatel ja tööandjatel ühtsest turust suuremat kasu saada.

Oma juhtalgatuses „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava” pakkus komisjon samuti välja hulga liikuvust soodustavaid meetmeid, nende hulgas **Euroopa oskuste passi** kasutuselevõtt, mis aitaks igal inimesel kajastada oma tugevaid külgi ja kogu elu jooksul omandatud pädevusi²³.

Lihtsamaks tuleks muuta ka noorte liikuvus, seda eelkõige haridustee pooleli jätnud ilma kvalifikatsioonita noorte puhul. Selleks esitab komisjon nõukogu **soovituse** ettepaneku, et edendada ja **tunnustada mitteformaalset õppimist**²⁴.

---

²² Roheline raamat „Piisav, jätkusuutlik ja kindel Euroopa pensionisüsteem”, KOM (2010) 365.

²³ Vt KOM(2010) 682.

²⁴ Vt ka juhtalgatus „Noorte liikuvus”, KOM(2010) 477.

2.3. Intellektuaalomandi õigused

Põhimeede:

Õigusaktid, millega luuakse võimalikult suure hulga liikmesriikide jaoks ühtne patendikaitse ja vaidluste lahendamise ühtlustatud süsteem, mille eesmärk on anda 2013. aastal välja esimesed ühtse patendikaitse alla kuuluvas patendid²⁵.

Põhiõiguste hartas²⁶ tunnustakse intellektuaalomandit kui üht omandiõiguse liiki. See on sama oluline kui toorained või tööstuslik baas: 45–75 % suurettevõtete vahenditest on hõlmatud intellektuaalomandi õigustega²⁷. Tööstusharudel, kus seda intensiivselt kasutatakse, on meie majanduse jätkusuutliku kasvu jaoks strateegiline roll. Nad mitte üksnes ei ole innovatiivsed, vaid toodavad ka otsustavat lisandväärtust ja loovad püsivaid ning kõrget kvalifikatsiooni nõudvaid töökohti. Nendes valdkondades on palgad 60 % kõrgemad kui muudes sektorites.

Intellektuaalomandi õiguste kaitse julgustab tegema investeeringuid innovatiivsete toodete ja teenuste arendamisse ning tagab tehtud investeeringutelt õiglase kasu saamise. Kavas on luua õigusraamistik, mis pakuks põhiõigusi arvesse võttes kõnealustele õigustele tõhusat kaitset. Sellise raamistiku loomine, mis peab tagama nii teabe, toodete ja teenuste leviku kui ka konkurentsioigusega arvestamise, peaks olema ELi üks peamistest prioriteetidest.

Praegune olukord, mida iseloomustab patentide ja vaidluste lahendamise riiklike süsteemide rohkus, on kulukas, vähetõhus ja põhjustab õiguskindlusetust ning seetõttu on ühtne patendikaitse ja vaidluste lahendamise ühtlustatud süsteem selle valdkonna absoluutsed prioriteedid. Ühtne kaitse vähendaks kulusid 80 %.

Intellektuaalomandi õigusi väärtustava vahendi väljatöötamise korral saaks välja kujuneda ka **tõeline Euroopa patendi- ja litsentsiturg**. Lisaks sellele oleks vaja, et mittemateriaalseid varasid, mis on ettevõtte omanduses intellektuaalomandi õiguste kujul, saaks täielikult tunnustada laenutagatisena.

Ka veebipõhiste seaduslike pakkumiste puhul **autoriõiguste litsentside andmise praegused süsteemid** vajavad lihtsustamist ja läbipaistvaks muutmist²⁸. Internetiajastul peaks kollektiivne haldamine saama areneda selliste Euroopa mudelite suunas, mis lihtsustaksid mitmeid territooriume ja suurt hulka veebipõhiseid teenuseid hõlmavate litsentside väljaandmist, tagades samas nendega seotud õiguste kõrgetasemelise kaitse. Uuendatud õigusraamistik on paindlik ja teeb võimalikuks uued ärimudelid, millega kaasneb liikuvamale tarbijale suunatud loomingulise infosisu laiaulatuslikum ja suunatud levitamine. Lihtsustada tuleb ka Euroopa kultuuriasutuste fondide (sh **omanikuta teosed**) digitaalse versiooni loomist.

Seadusliku pakkumise edendamiseks peab kaasnema Euroopa õigusakti vastuvõtmine selleks, et tõhustada **võitlust piraatluse ja võltsimise vastu**, tugevdades eelkõige Euroopa võltsimis- ja piraatlusalast vaatluskeskust ja parandades ametiasutuste koostööd²⁹. Et ka tolliasutused

²⁵ Vt ka juhtalgatus „Innovatiivne liit”, KOM(2010)546, ja „Üleilmastumise ajastu uus tööstuspoliitika”, KOM(2010) 614.

²⁶ Põhiõiguste harta artikkel 17.

²⁷ Allikas: http://www.wipo.int/sme/en/documents/valuing_patents.htm

²⁸ Vt ka juhtalgatus „Euroopa digitaalne tegevuskava”, KOM(2010) 245.

²⁹ Vt ka juhtalgatus „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika”, KOM(2010) 614.

saaksid intellektuaalomandi õigusi paremini kaitsta, tuleks asjaomane õigusakt läbi vaadata. Euroopa ettevõtjate jaoks läheb piraatlus ja võltsimine aastas maksma hinnanguliselt 250 miljardit eurot³⁰.

Selleks et kaubamärke paremini kaitsta ja muuta Euroopa süsteem ja riiklikud süsteemid ühtsemateks, vajab **Euroopa kaubamärkide süsteem** samuti kaasajastamist. See lihtsustaks korda, vähendaks kulusid ja võimaldaks süsteemil saada suuremat kasu teadusuuringuid lihtsustavatest uutest tehnoloogiatest.

Kõiki osutatud küsimusi vaadeldakse intellektuaalomandi strateegiat käsitlevas teatises, mille komisjon võtab vastu 2011. aastal.

2.4. Tarbijad kui täieõiguslikud osalejad ühtsel turul

Põhimeede:

Õigusakt alternatiivse vaidluste lahendamise korra kohta. Eesmärk on töötada välja tarbija jaoks lihtsa, kiire ja odava kohtuvälise lahenduse leidmise võimalused, mis aitaksid ühtlasi säilitada ettevõtja ja kliendi vahelisi suhteid. E-kaubandusele on meetmes kavandatud eraldi osa.

Ühtne turg on tarbijate igapäevaelu tegelikkus, kui nad reisivad, teevad sisseoste ja sooritavad makseid. Paraku esineb siin veel liiga sageli rohkelt tõrkeid ja seetõttu ei ole tarbijatel täielikku kindlust, et probleemide korral on nende õigused kaitstud. Ühtse turu ja eelkõige digitaalse ühtse turu elavdamiseks oleks kõigepealt vaja taastada tarbijate usaldus nende õiguste kohaldamise vastu. Kui õigust paremini kohaldada, saaks ära hoida tarbijate olulised kahjud, mille suurus on hinnanguliselt 0,16 % Euroopa Liidu sisemajanduse koguproduktist (SKP). Tarbijate suurem usaldus piiriülese elektroonilise kaubanduse vastu tooks kaasa täiendava säästu, mis on hinnanguliselt 0,02 % Euroopa Liidu SKPst ehk 2,50 miljardit eurot³¹.

Lisaks alternatiivse vaidluste lahendamise küsimusele jätkab komisjon ka tegevust Euroopa seisukoha väljatöötamisel kollektiivse hüvitise küsimuses, võttes aluseks toimunud konsultatsioonide käigus saadud tulemused.

Et suurendada tarbijate usaldust ühtse turu vastu, tuleb võtta ka muid konkreetseid meetmeid. Tarbijatele peab olema tagatud, et nende ostetud kaup on usaldusväärne tootmispaigast sõltumata. Selleks on vaja läbi vaadata **üldise tooteohutuse direktiiv**. Ka ettevõtjad soovivad, et kõik ELi liikmesriigid rakendaksid samu kaitse-eeskirju. Selleks töötab komisjon koos tolliteenistuste ja turujärelevalvega välja **туру järelevalve mitmeaastase tegevuskava**, mis hõlmab ka välispiire ja mida liikmesriigid hakkavad rakendama. Et tarbijad saaksid toodete keskkonnatoime kohta usaldusväärset teavet, pakub komisjon säästva tarbimise ja tootmise tegevuskava raames välja **algatuse toodete ökoloogilise jalajälje kohta**.

³⁰ OECD. „Magnitude of counterfeiting and piracy of tangible products - November 2009 update”; <http://www.oecd.org>.

³¹ Töödokument „Tarbijate õiguste suurendamine Euroopa Liidus”, mis võeti vastu 7. aprillil 2011 (SEK(2011)469) ja põhineb Eurobaromeetri uuringul nr 342, ning hinnang komisjoni teenustele, mis põhineb andmetel, mis avaldati uurimuses „Mystery Shopping Evaluation of Cross-Border E-Commerce in the EU”, mille teostas YouGovPsychonomics (2009).

Tagada tuleks ka **reisijate õiguste**, sealhulgas piiratud liikumisvõimega isikute õiguste nõuetekohane kohaldamine kõikide transpordiliikide puhul. Selle kohta avaldatakse teatis, milles võetakse kokku kõik Euroopa Liidu olemasolevad eeskirjad reisijate õiguste kohta kõikides transpordivahendites (lennuk, rong, laev ja buss). Tarbijate paremaks kaitsmiseks teeb komisjon peagi ettepaneku vaadata läbi reisipakettide direktiiv ja seda eelkõige veebipõhiselt ostetud reisipakette silmas pidades.

Kui rääkida pangakulude läbipaistvusest ja hüpoteeklaenu turu laenuvõtjate tõhusamast kaitsmisest, siis ka selles valdkonnas jätkatakse tegevust **jaefinantstoodete** tarbijate kaitsmiseks.

2.5. Teenused

Põhimeede:

Euroopa standardimissüsteemi käsitlevate õigusaktide läbivaatamine, et laiendada süsteemi teenustele ning muuta standardimismenetlused tõhusamaks, mõjusamaks ja kaasavamaks³².

Standardimine on kaupade vaba liikumise oluline eeltingimus, mis tagab toodete koostalitlusvõime, ohutuse ja kvaliteedi. Seda kasutatakse üha enam ka teenustesektoris, kuid peamiselt riiklikul tasandil. See võib raskendada ühtse teenusteturu integreerimist. Selleks et vältida uute tõkete teket ja lihtsustada teenuste, eriti **ettevõtetele suunatud teenuste** (nt logistika või ettevõtete tugiteenuste haldamine (*facility management*)) piiriülest osutamist, tuleb ette näha teenuste standardimine ELi tasandil, võttes täiel määral arvesse turu vajadusi. See on Euroopa standardimissüsteemi läbivaatamise üks põhieesmärke. Teine oluline eesmärk on luua tõhusam, tulemuslikum ja kaasavam süsteem. Standardimissüsteem peaks võimaldama võtta kiiresti vastu standardeid ja kohandada neid vastavalt uutele tehnoloogiatele (eelkõige info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonnas), samuti hõlbustama VKEd ja muude huvitatud isikute osalemist ning tagama standardite kättesaadavuse kõigile huvitatud kasutajatele.

Hästi toimiv ühtne teenusteturg on oluline eeltingimus majanduskasvuks ja töökohtade loomiseks ELis. Kui ajavahemikul 1998–2008 oli majanduskasv Euroopas keskmiselt 2,1 % aastas, siis teenustesektori aastane kasvumäär oli keskmiselt 2,8 %. Tööhõive suurenes sektoris 2 % aastas, võrreldes 1 %-ga majanduses tervikuna³³. Ühtse teenusteturu loomiseks peavad kõik liikmesriigid viivitamata **täielikult rakendama teenuste direktiivi**, sealhulgas looma kesksed kontaktpunktid. Lisaks direktiivi rakendamisele ja kooskõlas 24.–25. märtsi 2011. aasta Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldustega **kontrollib** komisjon koostöös liikmesriikidega üksikasjalikult, kuidas toimib praktikas ELi õigusraamistik, mida kohaldatakse teatavate oluliste sektorite suhtes, nagu **ettevõtetele suunatud teenused, ehitus ja turism**. Põhjalikult analüüsitakse kutsetegevusele seatud piiranguid, kapitali struktuuri, õiguslikku vormi ja kindlustusalaseid nõudeid. Kõik need takistavad teenusteturu integreerumist³⁴. Kõnealuste eri algatuste tulemuste põhjal teeb komisjon 2012. aastal otsused edasiste sammude kohta. Erilist tähelepanu tuleb pöörata ka kaubandusele ja turundusele, kuna need mõjutavad oluliselt majanduskasvu ja töökohtade loomist. Tehakse algatus

³² Vt ka juhtalgatused „Innovatiivne liit”, KOM(2010) 546, „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika”, KOM(2010) 614, „Euroopa digitaalne tegevuskava”, KOM(2010) 245.

³³ Eurostat.

³⁴ Komisjoni teatis „Ühtse teenusteturu toimivuse parandamine”, KOM(2011) 20.

võitluseks ettevõtetevaheliste ebaausate kaubandustavade vastu, et teha kindlaks pakkumisahela ettevõtjate vaheliste ebaausate kaubandustavade seotud probleemide olemus ja ulatus, saada ülevaade liikmesriikide tasandil praegu kehtivatest õigusaktidest ja nende rakendamisest ning määrata kindlaks võimalikud lahendused. Eesmärk on kõrvaldada ebaausad tavad, mis seavad ohtu ettevõtjate elujõulisuse, ja edendada pakkumisahela eri ettevõtjate konkurentsivõimet tõhusama ja õiglasema ühtse kaubandus- ja turundusturu raames, vastates samas tarbijate ja tootjate ootustele konkurentsivõimeliste hindade osas. **Ettevõttele suunatud teenuste** olulisust silmas pidades loob komisjon kõrgetasemelise tööühma, et uurida tõrkeid kõnealusel turul.

Ilma et see piiraks kvalifikatsioonide tunnustamist, tuleb uurida küsimust, kuidas tagada teenuste vaba liikumise raames pakutava hariduse kvaliteet seoses frantsiisilepingute järjest suurema kasutamisega hariduse valdkonnas.

2.6. Võrgud

Põhimeede:

Energia- ja transpordiinfrastruktuuri käsitlevad õigusaktid, millega määratakse kindlaks ja viiakse ellu Euroopa huvides olevad strateegilised projektid ning tagatakse koostalitlusvõime ja mitmeliigilisus.

Energia-, transpordi- ja elektroonilise side võrgud on ühtse turu tugisammas. Tõhus infrastruktuur soodustab isikute, kaupade, eri energialiikide ja andmete (piisava raadiospektri eraldamise korral) kiiret ja taskukohast liikumist. Majanduse tõhus integreerimine oleneb tõhusate infrastruktuurivõrkude ühendamisest.

Selleks et muuta võrkude planeerimise ja arendamise praegusi meetodeid, tuleb viia ELi **energiainfrastruktuuripoliitika**³⁵ uuele alusele. Tuleb leida lahendused puuduvate ühendustulude loomiseks ning energia paremaks transportimiseks tuleb võrke kasutada läbimõeldumalt. Uued õigusaktid peavad **lihtsustama sellise ühtse ja aruka võrgu loomist**, mis edendab varustuskindlust, turgude lõimumist, energiatõhusust ja taastuvate energiaallikate kasutamist. Riigisiseste energiavõrkude integreerimiseks ühte üleeuroopalisse võrku tuleb kiirendada tegevuslubade andmise menetlusi ja suurendada nende läbipaistvust. Võttes arvesse uutele projektidele loa saamiseks kuluvat aega (sageli üle 10 aasta), tuleb viivitamata võtta meetmeid kõnealuses valdkonnas.

Seoses transpordiga tuleb rakendada meetmed, mis on esitatud transpordipoliitikat 2050. aastani käsitlevas valges raamatus³⁶ ja mille peamine eesmärk on kõrvaldada sellise tõelise ühtse turu loomist takistavad tõkked, mis hõlmab kõiki transpordiliike ja riiklikke süsteeme (sealhulgas arukad transpordisüsteemid), ning arendada välja kaasaegne kabotaaži- ja mitmeliigilise transpordi võrgustik. ELis puudub ikka piisavalt ühendatud, koostalitlusvõimeline ja tõhus piiriülene infrastruktuurivõrgustik. Üleeuroopalise transpordivõrgu (TEN-T) arendamist käsitlevate ühiste suuniste läbivaatamine 2011. aastal peaks projektide parema kindlaksmääramise ja otsuste täitmise parema järelevalve teel aitama

³⁵ Vt ka teatis „Energiainfrastruktuuri prioriteedid aastaks 2020 ja pärast seda – Euroopa integreeritud energiavõrgu väljaarendamise kava”, KOM(2010) 677; 4. veebruari 2011. aasta Euroopa Ülemkogu kohtumise järeldused; „Ressursitõhus Euroopa – Euroopa 2020. aasta strateegia kohane juhtalgatus”, KOM(2011) 21; „Energiatõhususe kava 2011”, KOM(2011) 109.

³⁶ Vt ka juhtalgatus „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika”, KOM(2010) 614.

kõrvaldada peamised kitsaskohad, luua puuduvad ühenduslülid ja ühendada eri transpordiliigid. Seega määratakse uute suunistega kindlaks Euroopa strateegilise infrastruktuuri põhivõrgustik, mis liidab ELi ida- ja lääneosa, muutes seega tegelikkuseks Euroopa liikuvusvõrgu ja ühtse Euroopa transpordiruumi.

Raadiospektril on digitaalühiskonna, kiirete traadita teenuste, majanduse elavdamise, majanduskasvu, kvaliteettöökohtade loomise ja ELi pikaajase konkurentsivõime seisukohast oluline tähtsus. Võttes arvesse seda, kui oluline on spektri kättesaadavus ja tõhus kasutamine elektroonilise side siseturu loomise ja ELi muude poliitikavaldkondade seisukohast, kutsutakse Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles võtma kiiresti vastu **otsuse ettepanek, millega kehtestatakse programm raadiospektri strateegilise kavandamise ja kasutuse ühtlustamiseks ELis.**

2.7. Digitaalne ühtne turg

Põhimeede:

Õigusakt, millega tagatakse e-identifitseerimise ja e-autentimise vastastikune tunnustamine Euroopa Liidus, ja e-allkirja käsitleva direktiivi läbivaatamine. Eesmärk on tagada turvaline ja sujuv elektrooniline suhtlemine ettevõtete, kodanike ja ametiasutuste vahel, suurendades seega avalike teenuste ja riigihangete, samuti teenuste osutamise ja e-kaubanduse tõhusust (sealhulgas piiriüleelt).

Usalduse suurendamine elektrooniliste tehingute vastu on hädavajalik selleks, et luua digitaalne ühtne turg, millest saavad kasu kodanikud, ettevõtjad ja ametiasutused. Selles on esmatähtis osa elektroonilistel usaldusteenustel, mis tagavad eraelu puutumatuse, õiguskindluse ja tehingute turvalisuse ning toimivad piiriülelt ja kõigis tegevusvaldkondades, kuid on samas lihtsa kasutusega, odavad ja tehingupoolte range kontrolli all.

Sellega seoses paneb komisjon ette uue õigusliku raamistiku, et tagada usaldus elektrooniliste tehingute vastu. Kõnealuse raamistikuga nähakse ette **e-allkirja käsitleva direktiivi läbivaatamine**, et täpsustada põhimõtteid, lihtsustada e-allkirja kasutamist ja kõrvaldada koostalitlusvõimet pärssivad tõkked. Raamistikuga tagatakse ka **e-identifitseerimise ja e-autentimise süsteemide vastastikune tunnustamine**. Raamistik hõlmab ka teatavate muude usaldusteenuste piiriülest toimimist. Raamistikuga ette nähtavad õigusaktid peavad olema üldised, mitte sektoripõhised, eriti seoses **elektrooniliste tunnusandmetega**. Raamistik on tehnoloogiliselt neutraalne ja avatud kõigile sidekanalitele, nagu internet või mobiilside.

Digitaaltehnoloogia arendamine on üks põhivahendeid majanduskasvu ja tööhõive soodustamisel ELis. See hõlmab paljusid eri tahkusi: info- ja kommunikatsioonitehnoloogia tööstus (mille lisandväärtus majandusse oli 2007. aastal ligikaudu 600 miljardit eurot),³⁷ internetti regulaarselt või isegi igapäevaselt kasutavate eurooplaste arvu suurenemine (vastavalt 65 % ja 53 % 2010. aastal),³⁸ 2010. aastal maailmas juhtkohale tõusnud lairibaühenduseturg,³⁹ avaliku sektori valduses oleva teabe turg, mille mahuks hinnatakse 27

³⁷ „Europe's Digital Competitiveness Report”, SEK(2010)627.

³⁸ Eurostat

³⁹ Sidekomitee töödokument „Broadband Access in the EU: situation at 1 July 2010”.

miljardit eurot,⁴⁰ on ainult üksikud näited. Juhtalgatuse „Euroopa digitaalne tegevuskava”⁴¹ raames on esitatud meetmed, mille rakendamine peab viima digitaalne ühtse turu loomiseni.

Kõne- ja andmeedastus on ühe enam muutumas põhiteenuseks kõigi eurooplaste jaoks. Rändlusteenuste hindade puhul on ELi poolt alates 2007. aastast võetud reguleerivad meetmed selgelt aidanud vähendada tarbijate telefonikulusid ja suurendada läbipaistvust. Andmeedastuse puhul on rändlusteenuste jaehinnad siiski jätkuvalt liiga kõrged, mistõttu enamik eraisikutest ja suur osa ettevõtjatest ei kasuta kõnealuseid teenuseid piiriülevalt.

Digitaalse ühtse turu arengut takistab tarbijate usalduse puudus, mis on eelkõige tingitud probleemidest seoses maksete turvalisusega ja tarbija õiguste jõustamisega piirileste tehingute korral,⁴² eelkõige seoses toodete turvalisusega ja võltsimisega⁴³. Usalduse puudumine ja probleemid internetiostude tegemisel piiriülevalt on kaks põhjust, miks e-kaubanduse osakaal jaemüügis on ainult 5 % ja miks ainult 9 % eurooplastest on teinud internetioste teises liikmesriigis⁴⁴. Eesmärk on tagada tõeline ühtne turg kõigile kodanikele, sealhulgas haavatavamatele elanikkonnarühmadele ja kaugemate piirkondade elanikele. Sellega seoses esitab komisjon **e-kaubanduse** arendamise tegevuskava. Kõnealuses teatises hinnatakse e-kaubanduse direktiivi rakendamist ja analüüsitakse eesiseisvaid väljakutseid: mikromaksed, internetimaksete turvalisus, isikuandmete kaitse, võltsimisevastane võitlus, tellimuste kättetoimetamine, e-teenuste osutajate vastutus, e-kaubandust reguleerivate ELi õigusaktide kookõla⁴⁵. Samuti paneb komisjon ette meetmed, et hoogustada maksekaartide ja muude uuenduslike makseviiside ühtse ruumi väljakujundamist.

Kõrvaldada tuleb geograafilisest asukohast tingitud diskrimineerimine, eelkõige e-kaubanduse valdkonnas. Komisjon esitab **suunised**,⁴⁶ et kõrvaldada põhjendamatu diskrimineerimine kodakondsuse või asukoha põhjal, eelkõige e-kaubanduse valdkonnas.

Avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiiviga⁴⁷ on ette nähtud ametiasutuste valduses olevate andmete taaskasutamise põhitingimused, mis võivad edendada infosisu ja teenuste turgu juhul, kui need tehakse kättesaadavaks läbipaistval ja mittediskrimineerival viisil⁴⁸. Kõnealuse direktiivi läbivaatamine võimaldaks kasutada avaliku sektori valduses olevat teavet paljude muude uuenduslike sektorite edendamiseks.

⁴⁰ Euroopa Komisjoni tellitud uuring „MEPSIR – Measuring European Public Sector Information Resources” (2006), HELM Group of Companies ja Zenc.

⁴¹ KOM(2010) 245.

⁴² Eurobaromeetri kiiruuring nr 299 „Cross-border trade and consumer protection, Analytical report”, september 2010, lk 30.

⁴³ Vt ka komisjoni teatise „Ettevõtja ja tarbija vahelise piiriülese e-kaubanduse kohta ELis” (KOM(2009) 557) järeldused;

⁴⁴ http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/COM_2009_0557_4_fr.pdf

⁴⁵ Viies tarbijate tulemustabel:

http://ec.europa.eu/consumers/strategy/docs/5th_edition_scoreboard_en.pdf

⁴⁶ Euroopa lepinguõiguse algatus on üks kavandatud meetmetest, mille eesmärk on vähendada õiguslikke tõkkeid e-kaubanduse edendamisel.

⁴⁷ Teenuste direktiivi artikli 20 kohaldamiseks.

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2003/98/EÜ, 17. november 2003.

⁴⁸ Näiteks internetis või GPS-seadmetega kättesaadavad kaardid ja teekonnad ei oleks niivõrd üksikasjalikud, kui avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamist käsitleva direktiiviga ei oleks sätestatud tingimused avaliku sektori valduses oleva teabe kättesaadavaks tegemiseks.

2.8. Sotsiaalne ettevõtlus

Põhimeede:

Õigusakt, millega luuakse vastutustundlike investeerimisfondide arengut lihtsustav ELi raamistik, millega toetatakse liikmesriikide algatusi, avades kõnealustele fondidele ühtse turu võimalused (juurdepääs investeerimisvõimalustele ja investoritele kõigis liikmesriikides).

Siseturg põhineb „kõrge konkurentsivõimega sotsiaalsel turumajandusel”, mis kajastab suundumust kaasavale, sotsiaalselt õiglasemale ja keskkonnasäästlikule majanduskasvule. Uutes majandusmodelites peetakse kõnealuseid sotsiaalseid kaalutlusi olulisemateks ainult kasumit järgivast eesmärgist. Seda suundumust tuleb arvesse võtta ka ühtsel turul. Tuleb tagada võrdsed konkurentsitingimused, toetada majanduses suuremat võrdsust edendavaid algatusi ja võidelda sotsiaalse tõrjutusega. Tuleb kasutada Euroopa varahaldussektori (maht 2009. aastal 7 000 miljardit eurot) suuri rahalisi vahendeid, et toetada selliste ettevõtjate arengut, kes on lisaks õiguspärasele kasumitaotlusele otsustanud järgida üldises huvis olevaid või sotsiaalse, eetilise või keskkonnavalase arenguga seotud eesmärgi. Selleks et tagada kõigile võrdsed võimalused, esitab komisjon õigusakti ettepaneku kõigi sektorite ettevõtjate esitatava sotsiaalse ja keskkonnavalase teabe läbipaistvuse kohta.

Selleks et areneda ja saavutada oma eesmärgid, peab siseturu sotsiaalmajandusliku sektori organisatsioonidel olema võimalik kasutada eri õiguslikke vorme. Näiteks **ühistusektor** on paremas seisus kui kunagi varem,⁴⁹ kuid analüüsida tuleb seda, miks tegutsetakse vähe Euroopa ühistu põhikirja alusel. **Vastastikused ühingud** tegutsevad kodanike jaoks olulistes sektorites (tervishoid, pangandus, kindlustus jne), kuid pakuvad harva teenuseid mitmes liikmesriigis. Arvestades, et kõnealuste ühingute turuosa kindlustusturul on 25 % ja need moodustavad 70 % sektoris tegutsevatest ettevõtjatest, ei saa neid ühtsel turul ignoreerida. **Sihtasutused** aitavad oluliselt rahastada üldises huvis olevaid uuenduslikke algatusi. Samas on neil raskusi seoses asutamisõiguse kasutamisega teises liikmesriigis või varade piiriülese koondamisega. Kõnealuste probleemide lahendamiseks esitab komisjon määruse ettepaneku, millega kehtestatakse Euroopa sihtasutuse põhikiri.

Mõned ettevõtjad on seadnud oma tegevuse eesmärgiks võidelda tõrjutusega, kuid on samas jäänud kasumit taotlevaks. Sageli on need kohalikul tasandil tegutsevad väikeettevõtjad, kuid mõnel neist on tõeline kasvu ja töökohtade loomise potentsiaal⁵⁰. Õiguslike vahenditega⁵¹ tuleks tagada, et ühtne turg oleks nende jaoks viljakas pinnas või isegi kasvulava, mitte ei sunniks neid tegutsema ühe riigi piires.

Vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vastu võitlemise Euroopa tegevusprogrammi⁵² raames toetab komisjon sotsiaalse majanduse arengut kui aktiivse kaasamise vahendit, pannes 2011. aastal ette „**sotsiaalse ettevõtluse algatuse**” ja lihtsustades juurdepääsu ELi rahastamiskavadele selles valdkonnas.

⁴⁹ Ühistud hõlmavad kokku enam kui 4,8 miljonit töökohta.

⁵⁰ Hinnanguliselt on sotsiaalsete ettevõtete ja kolmanda sektori töötajate arv ligikaudu 7 miljonit (st 4 % töövõtjatest ELis).

⁵¹ Riigihanke eeskirjad, ettevõtetevahelised suhted, eelkõige kaubanduse ja turunduse valdkonnas (B-to-B), juurdepääs rahastamisele (pangalaenu, spetsialiseerunud investeerimisfondid, erasektori säästudele suunatud algatused, nagu Ühendkuningriigi Big Society Bank).

⁵² KOM(2010) 758.

Samuti võtab komisjon 2011. aastal vastu teatise ettevõtete sotsiaalse vastutuse kohta (sotsiaalsest ettevõtlusest laiem kontseptsioon), millega julgustatakse kõiki ettevõtteid tegelema oma igapäevase tegevuse raames ka sotsiaalsete ja keskkonnavalaste küsimustega.

2.9. Maksustamine

Põhimeede:

Energiatoodete maksustamist käsitleva direktiivi läbivaatamine, et tagada eri energiaallikate ühtne käsitlemine, võttes arvesse toodete energiasisaldust ja nende tekitatavat CO₂-heidet.

ELi maksustamiseskirjad ei ole enam kooskõlas ühtse turu vajadustega 21. sajandil ega jätkusuutliku arengu valjakutsetega. Need ei taga lõpptarbijate võrdset kohtlemist siseturul ega soodusta piisavalt energiasäästlikumaid või keskkonnasõbralikumaid harjumusi. Praeguses olukorras peaks maksustamispoliitikaga soodustama energiaallikate paremat kasutamist, eelistades puhtaid energiaallikaid.

Lisaks peavad mitmes ELi liikmesriigis tegutsevad ettevõtted koostama mitu tulumaksudeklaratsiooni ja suhtlema mitme maksuasutusega. **Ettevõtete ühtse konsolideeritud tulumaksubaasi** loomise algatusega kavatses komisjon ühtlustada maksustatava tulu arvutamise meetodid, et asjaomaseid ettevõtteid maksustataks kõigis liikmesriikides samade eeskirjade alusel⁵³. Ühe akna süsteemi kehtestamine maksuvaldkonnas aitaks edendada ettevõtete ja maksuasutuste suhteid ning korraldada halduskoostööd liikmesriikide maksuasutuste vahel. Ettevõtete ühtse konsolideeritud tulumaksubaasi kehtestamine võimaldaks ELi ettevõtetel igal aastal hoida kokku 700 miljonit eurot nõuete täitmisega seotud kulusid ja 1,3 miljardit eurot tänu konsolideerimisele. Ettevõtted, kes soovivad laieneda asukohaliikmesriigist väljapoole, hoiaksid omakorda kokku ligikaudu 1 miljard eurot. Iga-aastase majanduskasvu strateegia kohaselt on ettevõtete ühtse konsolideeritud tulumaksubaasi loomine üks majanduskasvu soodustavaid meetmeid, mille vastuvõtmine 2012. aasta lõpuks tuleb seada prioriteediks. Euroopa Parlamendi ja nõukogu täielik osalemine on hädavajalik, et täita ettevõtete ootusi seoses õigusraamistiku lihtsustamisega.

Samuti tuleb läbi vaadata **käibemaksusüsteem**, et kehtestada eelkõige lõplik piiriüleste tehingute suhtes kohaldatav süsteem ja nende maksustamiskord, et vähendada kõnealuste tehingutega seotud halduskoormust ja muuta turvalisemaks kogu kaubandusahel, eelkõige VKEde jaoks. Komisjon kavatses 2011. aasta lõpuks kindlaks määrata sellise käibemaksustrateegia elemendid, mille põhjal tehakse õiguslikud algatused. Kõnealuseid algatusi uuritakse ühtse turu tugevdamise järgmise etapi raames pärast 2012. aastat.

Piiriülesed maksuprobleemid on kodanike jaoks olulised tõkked. Need probleemid tuleb lahendada. Komisjoni teatistes „Piiriüleste maksutõkete kõrvaldamine ELi kodanike hüvanguks”⁵⁴ on kindlaks määratud kõige pakilisemad probleemid, nt topeltmaksustamine, maksualane diskrimineerimine, samuti raskused teabe hankimisel ja teiste liikmesriikide maksuasutustega suhtlemisel. Teatistes määrati kindlaks meetmed teatavate probleemide lahendamiseks. Võimalikud lahendused hõlmavad eelkõige siduvat mehhanismi topeltmaksustamisega seotud vaidluste lahendamiseks, ühtsete kontaktpunktide loomist, et lihtsustada juurdepääsu maksuasutustele, ja piiriüleste pärimisasjade suhtes kohaldatavat maksustamiskorda.

⁵³ Prognooside kohaselt peaks ettevõtete ühtse konsolideeritud maksubaasi kehtestamine aitama vähendada VKEde maksuhalduskulusid 67 %.

⁵⁴ KOM(2010) 769.

2.10. Sotsiaalne ühtekuuluvus

Põhimeede:

Õigusakt, millega parandatakse ja tõhustatakse töötajate lähetamist käsitleva direktiivi ülevõtmist, kohaldamist ja rakendamist⁵⁵. See hõlmab meetmeid kehtivate eeskirjade mis tahes kuritarvitamise või täitmata jätmise vältimiseks ja selle eest karistamiseks, samuti õigusakti, millega täpsustatakse asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamist koos sotsiaalsete põhiõigustega.

Sotsiaalses turumajanduses peaks ühtsem Euroopa teenusteturg tagama (ilma, et tase langeks), et ettevõtted saavad osutada teenuseid lihtsamini kogu ELis (eelkõige töötajate lähetamise teel), luues samas kõrge kvaliteedilisi töökohti ning tagades töötajate ja nende sotsiaalsete õiguste kõrgetasemelise kaitse.

Sellega seoses tuleb parandada töötajate lähetamist käsitleva õigusliku raamistiku rakendamist, et hõlbustada teabevahetust ettevõtete ja liikmesriikide ametiasutuste vahel, tõhustada kontrolli ja võidelda kuritarvituste vastu, eelkõige seoses töötajate õigustega.

Ühtset turgu käsitlevates õigusaktides tuleb nõuetekohaselt võtta arvesse ELi toimimise lepingu artikleid 8 ja 9 ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, millel on nüüd ELi toimimise lepinguga samaväärne õigusjõud. Sellega seoses paneb komisjon ette valdkonnaülese õigusakti, millega täpsustatakse asutamisevabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamist koos sotsiaalsete põhiõigustega, sealhulgas õigusega tegutseda kollektiivselt vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ja tavadele ning kooskõlas ELi õigusega⁵⁶.

Sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus on Euroopa integratsiooni keskne osa. Sellega tunnustatakse, et üksnes turujõududele tuginedes ei ole võimalik leida lahendusi kõigile kollektiivsetele vajadustele. Üldist majandushuvi pakkuvad teenused on oluline komponent Euroopa sotsiaalses mudelis – majanduses, mis on suure konkurentivõimega ja samas sotsiaalselt kaasav.

Euroopa Liit tunnustab täiel määral üldist majandushuvi pakkuvate teenuste olulisust ELi ja selle liikmesriikide sotsiaalse ja territoriaalse ühtekuuluvuse edendamisel (eelkõige ELi toimimise lepingu artiklis 14 ja aluslepingute protokollis nr 26), samuti riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste olulist rolli ja neile antud laialdast õigust korraldada kooskõlas subsidiaarsuse põhimõttega üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamist viisil, mis peab silmas eelkõige kasutajate huve.

Riigihangete valdkonnas algatas komisjon hiljuti arutelu, et täpsustada riigiabi eeskirjade, riigihankeid käsitlevate õigusnormide ja ettevõtete siseselt osutavate teenuste suhtes kohaldatava korra koosmõju.

Vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 106 on komisjoni ainupädevuses tagada, et üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise ja rahastamise kord on kooskõlas kõnealuse aluslepingu konkurentsialaste põhimõtete ja sätetega. Samuti algatati arutelu üldist majandushuvi pakkuvate teenuste suhtes kohaldatavate riigiabi eeskirjade paketi (nn

⁵⁵ Vt juhtalgatus „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”, KOM(2010) 682.

⁵⁶ Algatuse raames võiks juhinduda 7. detsembri 1998. aasta määruse (EÜ) nr 2679/98 (siseturu toimimise kohta liikmesriikidevahelise kaupade vaba liikumise osas) lahendustest.

Altmarki-järgse paketi) eeloleva läbivaatamise kohta⁵⁷. Tulevasel reformil on kaks eesmärki – täpsustada ning näha ette diferentseeritud ja proportsionaalne lähenemisviis. Seega kavatseb komisjon vajaduse korral täpsustada mitmeid põhimõisteid. Teisest küljest kavatsetakse näha ette, et riigiabi hindamise põhjalikkus on vastavuses osutatavate teenuste olemuse ja mahuga.

Teatistes, mis võetakse vastu 2011. aasta lõpuks, esitab komisjon meetmed, et paremini tagada üldist majandushuvi pakkuvate teenuste (sealhulgas üldist huvi pakkuvate sotsiaalteenuste) osutamiseks vajalik raamistik.

Seepärast hindab komisjon meetmeid, mida tuleb võtta, et kooskõlas aluslepingu artikliga 14 ja protokolliga 26 tagada kõigile kodanikele taskukohane juurdepääs igapäevaeluks ning majanduslikus ja sotsiaalses elus osalemiseks vajalikele teenustele, pidades silmas liikmesriikide olulist rolli selliste teenuste osutamisel ja korraldamisel. Selle raames tuleb võtta arvesse eurooplaste muutuvaid vajadusi.

Komisjon märgib, et kõigil kodanikel ei ole võimalust aktiivselt osaleda ühtsel turul. Näiteks ei ole kõigil juurdepääsu põhilistele pangateenustele, mis on majanduslikus ja sotsiaalses elus osalemise üks eeltingimusi. Seepärast esitab komisjon algatuse, mis käsitleb taskukohast juurdepääsu maksekontole kõigi kodanike jaoks, olenemata nende elukohast ELis.

2.11. Ettevõtete õigusraamistik

Põhimeede:

Raamatupidamisalaste direktiivide lihtsustamine seoses finantsteabega seotud kohustustega ja halduskoormuse vähendamisega eelkõige VKEde puhul.

Euroopa Ülemkogu rõhutas 24.–25. märtsi 2011. aasta kohtumise järeldustes⁵⁸ vajadust vähendada halduskoormust (eriti VKEde puhul) nii ELi kui ka liikmesriikide tasandil. Komisjon esitab Euroopa Ülemkogule selle kohta aruande. Ühtsest turust saadava kasu suurus oleneb sellest, kui vabalt saavad isikud, kaubad, teenused ja kapital ühest liikmesriigist teise liikuda. Ühtse turu poliitika eesmärk on lihtsustada sellist liikumist mitte ainult tõkete kaotamise teel, vaid ka halduskoormust vähendava õigusraamistiku loomise kaudu.

Raamatupidamisalaste direktiivide läbivaatamise ettepanekuga soovitakse peamiselt vähendada aktsiaseltsina või piiratud vastustusega äriühinguna tegutsevate mikro- ja väikeettevõtete suhtes kehtestatud raamatupidamisnõuetest tulenevat halduskoormust. Kõnealusest ettepanekust tulenev kulude kokkuvõtte võib 1,1 miljoni väikeettevõtte jaoks ulatuda 1,5 miljardi euronini ja 5,9 miljoni mikroettevõtte jaoks 5,2 miljardi euronini⁵⁹. Peamiselt saavutatakse kulude kokkuvõtte mikro- ja väikeettevõtete suhtes kohaldatavate finantsaruandlusnõuete vähendamise teel. Lisaks lihtsustamisele on kõnealuste direktiivide läbivaatamise eesmärk parandada väike- ja suurettevõtete finantsaruannete läbipaistvust ja võrreldavust ELis. Lisaks peaksid nõukogu ja Euroopa Parlament vastu võtma komisjoni ettepaneku, mille kohaselt jäetakse raamatupidamisalaste direktiivide reguleerimisalast välja mikroettevõtted.

⁵⁷ Komisjoni teatis, 23. märts 2011, „Üldist majandushuvi pakkuvate teenuste suhtes kohaldatavate ELi riigiabi eeskirjade uuendamine”, KOM(2011) 146.

⁵⁸ Euroopa Ülemkogu 24.–25. märtsi 2011. aasta kohtumise järeldused, EUCO 10/11, 25. märts, punkt 7.

⁵⁹ Andmed põhinevad Center of Strategy & Evaluation Services (CSES) 2010. aasta oktoobri uuringul ja Capgemini, Deloitte'i et Rambolli 2009. aasta veebruari aruandel võrdlusandmeid ja halduskulude vähendamist käsitleva ELi projekti kohta.

Ühtsete ELi eeskirjade kehtestamisega asendatakse 27 siseriiklikku korda ja seega aitab see juba iseenesest vähendada halduskoormust. Lisaks on võetud meetmeid, et veelgi vähendada ELi eeskirjadest tulenevat halduskoormust⁶⁰. Sellega seoses on komisjon esitanud ettepaneku **Euroopa eraühingu põhikirja kohta**, mis on ikka veel arutusel ELi nõukogus, kuid peaks varsti saama tema heakskiidu.

VKEde tegevuse lihtsustamiseks võttis komisjon vastu Euroopa väikeettevõtlusalgatuse „**Small Business Act**”⁶¹. Sellega kehtestatakse kõigi ELi poliitikavaldkondade puhul põhimõte „kõigepealt mõtle väikestele” (*Think Small First*) ja see hõlmab mitmeid konkreetseid meetmeid, et tugevdada VKEde konkurentsivõimet ühtsel turul.

Selleks et hõlbustada piiriüleseid tehinguid ühtsel turul, tuleb ette näha **Euroopa lepinguõiguse vabatahtlik vahend**. Samuti tuleks vastu võtta määrus **nõuete piiriülese sissenõudmise** lihtsustamiseks. See lihtsustaks veelgi olemasolevaid eeskirju ning tooks kasu kodanikele ja ettevõtjatele, kes soovivad suuremat õiguskindlust kõnealuses valdkonnas.

2.12. Riigihanked

Põhimeede:

Riigihangete õigusraamistiku läbivaatamine ja ajakohastamine, et toetada tasakaalustatud poliitikat, millega suurendada keskkonnasäästlike, sotsiaalselt vastutustundlike ja uuenduslike kaupade, teenuste ja ehitustööde nõudlust. Samuti tuleks läbivaatamise tulemusel kehtestada lihtsamad ja paindlikumad riigihankemenetlused ning tagada lihtsam juurdepääs ettevõtetele, eelkõige VKEdele⁶².

Avalik sektor kulutab ELis ligikaudu 18 % SKPst kaupadele, teenustele ja ehitustöödele. Euroopa ja liikmesriikide õigusaktidega on riigihange avatud õiglasele konkurentsile, mis tagab kodanikele parema kvaliteedi ja hinna.

Pidades silmas hangitavate kaupade, teenuste ja ehitustööde suurt mahtu, saab riigihankega suurendada keskkonnasäästlike, sotsiaalselt vastutustundlike ja uuenduslike kaupade, teenuste ja ehitustööde nõudlust. Teiste sõnadega saab riigihangetega soodustada keskkonnasõbralikuma, sotsiaalsema ja uuenduslikuma ühtse turu arengut. Samuti tuleb analüüsida seda, kuidas muuta riigihangete tõhustamise eesmärgil menetlused lihtsamaks ja paindlikumaks. Samas ei tohiks seda teha viisil, mis piirab piiriülest konkurentsi selles valdkonnas. Riigihangetes osalemist tuleks hoopis lihtsustada (eelkõige VKEde ja piiriüleste pakkujate jaoks), sealhulgas eri tellijate ühishangete puhul. Teise liikmesriigi ettevõtetega sõlmitud riigihankepingute osakaal on ikka veel suhteliselt väike, eriti kui pidada silmas piiriüleste tehingute mahtu erasektori hangete puhul.

Teenusekontsessioonidel on ELi majanduses oluline osa⁶³ ning nad on avaliku ja erasektori partnerluse kõige levinum vorm. Asjakohane õigusraamistik tagaks sellise partnerluse jaoks suurema õiguskindluse.

---

⁶⁰ Vt ka „Õiguskeskonna lihtsustamise strateegia”, KOM (2005) 535.

⁶¹ Vt ka juhtalgatus „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika”, KOM(2010) 614.

⁶² Vt ka juhtalgatused „Innovatiivne liit”, KOM(2010) 546, ja „Üleilmastumise ajastu terviklik tööstuspoliitika”, KOM(2010) 614.

⁶³ Konservatiivse hinnangu kohaselt vähemalt 138 miljardit eurot aastatel 2000–2006.

Riigihangete avamine konkurentsile toob kasu nii ülemaailmsel kui ka Euroopa tasandil. Selleks et konkurentsile avamine toimuks vastastikku kasulikul viisil, mis kindlustab Euroopa ja välismaistele ettevõtetele võrdsed võimalused ning tagab ausa konkurentsi, tuleb vastu võtta ELi õigusakt, mis käsitleb kolmandate riikide ettevõtete juurdepääsu ELi riigihangetele ning võimaldab sätestada võetud kohustused Euroopa õigusraamistikus.

3. EDUKS VAJALIKUD TINGIMUSED, ÜHTSE TURU PAREM JUHTIMINE

Selleks et kavandatud meetmetel oleks oodatud mõju majanduskasvu ja töökohtade loomise seisukohast, tuleb tagada nende väljatöötamiseks ja tõhusaks rakendamiseks vajalikud tingimused. Tingimusi on neli: 1) parem arutelu kogu kodanikuühiskonnas; 2) eri turuosaliste tihe partnerlus; 3) teabe tõhus edastamine kodanikele ja ettevõtetele; ning 4) ühtse turu eeskirjade rakendamise tõhusam kontroll.

Kodanikuühiskonna kaasamine ja hindamiskultuuri edendamine

Avaliku arutelu tulemused osutasid, et **kodanikuühiskond soovib ühtse turu arendamisel osaleda aktiivsemalt** kui varem⁶⁴. Kinnitamaks oma pühendumist selles vallas, avaldab komisjon korrapäraselt loetelu 20 ootusest, mis kodanikel ja ettevõtetal on ühise turu suhtes ning mis põhinevad nende praktilistel kogemustel. Kõnealune loetelu, mille komisjon esitab **ühtse turu foorumile**, on **ühtse turu toimimise tõeline mõõdupuu**. Ühtse turu foorumi raames tulevad korrapäraselt kokku eri turuosalisel: ettevõtjad, sotsiaalpartnerid, valitsusvälised organisatsioonid ning kodanike, eri valitsemistasandite ametiasutuste ja parlamentide esindajad. Foorumi raames hinnatakse ühtse turu toimimist (eelkõige direktiivide ülevõtmist ja kohaldamist) ja vahetatakse häid tavasid. See aitab kujundada poliitika hindamise kultuuri, kontrollida ühtse turu akti järgimist ja hinnata selle mõju rohujuure tasandil. Ka ombudsman aitab kõnealusele hindamisele kaasa. Kontrolli ja hindamise tõhustamiseks kasutab komisjon teatavaid näitajaid, mis on esitatud 2. lisas.

Ka **sotsiaalpartnerite** roll peab suurenema, nii et neil oleks võimalus esitada oma seisukohad majandusliku ja sotsiaalse ühtekuuluvusega seotud küsimustes.

Partnerluste loomine ja koostöö edendamine

Piirkondlikud asutused rõhutasid vajadust tugevdada ja süvendada **partnerlust kõigi ühtse turu osaliste vahel** (eriti liikmesriikide vahel ja komisjoniga) ning näitasid üles tugevat taht täielikult osaleda ühtse turu poliitika väljatöötamisel. See hõlmab nende suuremat kaasamist komisjoni ettepanekute aruteludesse ning selliste vahendite parandamist, mille abil lihtsustada ja edendada liikmesriikide ametiasutuste vahelist koostööd tasandil, kus tehakse üksikotsuseid, st piirkondlikul tasandil. Selleks **suurendatakse juba 6 000 asutust hõlmava elektroonilise teabevahetuse süsteemi (IMI) õiguskindlust**. Seda süsteemi kui partnerlusvahendit tuleks eelistada ühtse turu eeskirjade rakendamisel komisjoni tulevaste ettepanekute korral. Selleks et hõlbustada teabevahetust ametiasutuste vahel, tuleb välja töötada tehnoloogilised võimalused automaattõlkeks.

Parem teave ühtse turu eeskirjade paremaks rakendamiseks

⁶⁴ Konsulteerimist ja arutelu kodanikuühiskonnaga peeti ühtse turu akti 50 meetme hulgas kõige olulisemaks. Selle kohta anti Internetis kõige rohkem vastuseid (312 vastust 740st).

Ühtne turg soodustaks majanduskasvu veelgi enam, kui kõik liikmesriigid rakendaksid kogu õigustikku (eelkõige kehtivaid ELi õigusakte) ning **kodanikud ja ettevõtted saaksid kasutada selle kõiki eeliseid**. Nemad on esimesed, kes saavad oma õigused maksma panna. Selleks peavad nad aga teadma oma õigusi, saama neid kasutada ja leidma abi juhul, kui nende õigusi ei järgita. Komisjon arendab koostöös liikmesriikidega ühtset kontaktpunkti („Teie Euroopa”), millest peaks saama ühtne teabe- ja abikeskus Euroopa ja liikmesriikide tasandil. Samuti tuleb parandada tingimusi, mille alusel saab kiiresti ja kuludeta leida konkreetseid lahendusi nende kodanike ja ettevõtete probleemidele, kelle õigusi ei ole täiel määral järgitud. See on oluline, et suurendada usaldust ühtse turu vastu, nii et kõik sooviksid selles osaleda. Selleks **tõhustavad komisjon ja liikmesriigid riiklike ametiasutuste vahelist võrgustikku „Solvit”**.

Võrdsed tingimused kõigi jaoks

Alternatiivseid vaidluste lahendamise võimalusi tuleb kasutada korrapäraselt⁶⁵. Kui raskused püsivad ja tulenevad eelkõige liikmesriikide õigusaktidega seotud struktuursetest probleemidest, peaks komisjon kasutama ELi toimimise lepingu artikli 258 kohaseid menetlusi. Arutelu käigus rõhutasid sidusrühmad seda, kui oluline on **tagada võrdsed tingimused kõigile**, ja osutasid paljudele puudustele. Seepärast kohaldab komisjon selles valdkonnas sihipärasemat poliitikat ja kutsub liikmesriike üles parandama ELi õigusnormide ülevõtmist siseriiklikusse õigusesse ja siseriiklike õigusnormide vastavusse viimist, kasutades selleks arvulisi sihttasemeid. Sellise lähenemisviisi tulemusel on ülevõtmise puudujääk vähenenud 1 %ni, kuid nüüd tuleb teha veelgi suuremaid jõupingutusi. Selleks et kõik liikmesriigid nõuetekohaselt ja täielikult kohaldaksid ühtse turu eeskirju 2012. aasta lõpuks, tuleb Euroopa Parlamendi nõude kohaselt tagada järgmised tingimused: i) liikmesriigid esitavad vastavustabeli, mis avaldatakse; ii) määratakse arvulised sihttasemed, millega piiratakse siseriiklikusse õigusesse ülevõtmise puudujääki 0,5 %-le⁶⁶ ja siseriikliku õiguse vastavuse puudujääki 0,5 %-le;⁶⁷ iii) kohaldatakse tõhusamalt rikkumismenetlusi, kehtestades iga menetlusetapi kohta arvulised sihttasemed.

Juhul kui ülevõetav direktiiv käsitleb olulist valdkonda, mida juba reguleeritakse arvukate siseriiklike õigusnormidega, võib komisjon ette näha vastastikuse hindamise mehhanismi.

Ühtsed mängureeglid ülemaailmsel tasandil

Ühtse turu edukas ja Euroopa ettevõtete konkurentsivõime maailmaturul sõltuvad sellest, kui võrd suudab EL tagada oma välis- ja sisepoliitika kooskõla ja vastastikuse täiendavuse. Selleks jätkab komisjon õigusnormide ühtlustamise poliitika kohaldamist ning toetab aktiivselt rahvusvaheliste standardite kehtestamist. Kaubanduslepingute sõlmimisel pööratakse tähelepanu mitte ainult juurdepääsule turule, vaid ka õigusnormide ühtlustamisele. Eriti tuleb tähelepanu pöörata Euroopa Liiduga ühinevatele riikidele, kes peavad vastu võtma ühenduse õigustiku, samuti ELi naaberriikidele ja strateegilistele partneritele, et soodustada majanduslikku integratsiooni, parandada vastastikust juurdepääsu turule ja edendada õiguslikku lähenemist, eelkõige laiapõhjalisemate vabakaubanduslepingute sõlmimise teel.

4. JÄRGMINE ETAPP JA JÄRELDUSED

Lisaks prioriteetide seadmisele 18 järgmiseks kuuks, tuleb kavandada juba ka järgmisi samme, mida võetakse pärast 2012. aastat. Ühtse turu toimimist tuleb ümber korraldada ja edendada, et see oleks kooskõlas Euroopa 2020. aasta strateegiaga, milles on seatud eesmärgid järgmiseks kümneks aastaks. Ühtne turg peaks toetama jätkusuutlikkuse ja ressursitõhususega seotud eesmärkide saavutamist, innovatsiooni, sotsiaalset kaasatust ja territoriaalset ühtekuuluvust ning tööhõivestrategieid.

---

⁶⁵ Komisjoni ja teatavate liikmesriikide vaheline ELi katseraamistik on tõhus vahend vaidluste lahendamiseks enne rikkumismenetluste algatamist. Komisjon kasutab seda korrapäraselt ja soovib seda laiendada kõigile liikmesriikidele.

⁶⁶ 2010. aastal oli keskmine puudujääk 0,9 % ja neljandikul liikmesriikidest on see juba 0,5 %.

⁶⁷ 2010. aastal oli keskmine puudujääk 0,7 %.

2012. aasta lõpuks tuleb käivitada ühtse turu arendamise uus etapp. Aruteludel tuginetakse laiapõhjalisele majandusuuringule, mille tulemused peaksid võimaldama teha kindlaks kasutamata kasvuvõimalused ja rakendada vajaduse korral täiendavaid majanduskasvu toetavaid vahendeid. Samuti konsulteerib komisjon uute haldusvahendite raames kodanikuühiskonna ja kõigi ühtse turu osalistega.

Kodanikud ja ettevõtted saavad täit kasu ühtsest turust ainult juhul, kui **ühtse turu akt ja selle põhimeetmed rakendatakse kiiresti ja otsustavalt**. Käesolev tegevuskava täiendab oluliselt ELi majanduse konkurentivõimet edendavaid meetmeid ning seepärast tuleb see seada üheks olulisimaks prioriteediks. Selleks vajatakse kõigi Euroopa institutsioonide, liikmesriikide ja sidusrühmade toetust.

Seepärast komisjon:

- kutsub Euroopa Parlamenti, Euroopa Ülemkogu, nõukogu, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteed ning Regioonide Komiteed üles täielikult toetama ühtse turu akti;
- kutsub Euroopa Ülemkogu üles toetama ühtse turu aktis sätestatud 12 vahendit ja nende prioriteetset rakendamist;
- kutsub Euroopa Parlamenti ja nõukogu üles seadma õigusloome protsessis esmatahtsale kohale ühtse turu aktis sätestatud põhimeetmed ning tagama nende kiire vastuvõtmine hiljemalt 2012. aasta lõpuks;
- annab Euroopa poolaasta raames ja küsimuse läbivaatamiseks Euroopa Ülemkogu kevadisel kohtumisel Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule ja nõukogule aru ühtse turu akti ja selles sätestatud põhimeetmete rakendamise kohta;
- teeb liikmesriikidega koostööd, et hõlbustada ühtse turu akti ja selles sätestatud põhimeetmete kiiret rakendamist;
- kutsub liikmesriikide riiklikke, piirkondlikke ja kohalikke asutusi üles tagama ühtse turu eeskirjade rakendamine ja järgimine;
- kutsub kõiki huvitatud isikuid, Euroopa Parlamendi ja liikmesriikide parlamentide liikmeid, riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste esindajaid ning kõiki sidusrühmi üles aktiivselt osalema „ühtse turu päeval”, mille raames hinnatakse tehtud edusamme ja arutatakse tulevasi väljakutseid Euroopa ja liikmesriikide tasandil, eelkõige ühtse turu foorumi raames.

1 lisa. Põhimeetmed

	<u>Põhimeede</u>	<u>Vahend</u>	<u>Komisjoni ettepanek</u>
1	<i>Õigusaktid, mis muudaksid olukorra lihtsamaks, nii et ühes liikmesriigis asutatud riskikapitalifondid saaksid teha ilma takistuste ja täiendavate tingimusteta investeringuid mis tahes muus liikmesriigis</i>	Rahaliste vahendite kättesaadavus VKEde jaoks	2011. aasta neljas kvartal
2	<i>Kutsekvalifikatsiooni tunnustamisega seotud õigusaktide ajakohastamine</i>	Kodanike liikuvus	2011. aasta neljas kvartal
3	<i>Õigusaktid, millega luuakse võimalikult suure hulga liikmesriikide jaoks ühtne patendikaitse ja vaidluste lahendamise ühtlustatud süsteem, mille eesmärk on anda 2013. aastal välja esimesed ühtse patendikaitse alla kuuluvad patendid</i>	Intellektuaalomandi õigused	2011. aasta teine kvartal
4	<i>Õigusakt alternatiivse vaidluste lahendamise korra kohta. E-kaubandusele on meetmes kavandatud eraldi osa</i>	Tarbijad kui täieõiguslikud osalejad ühtsel turul	2011. aasta neljas kvartal
5	<i>Euroopa standardimissüsteemi käsitlevate õigusaktide läbivaatamine, et laiendada süsteemi teenustele ning muuta standardimismenetlused tõhusamaks, mõjusamaks ja kaasavamaks</i>	Teenused	2011. aasta teine kvartal
6	<i>Energia- ja transpordiinfrastruktuuri käsitlevad õigusaktid, millega määratakse kindlaks ja viiakse ellu Euroopa huvides olevad strateegilised projektid ning tagatakse koostalitlusvõime ja mitmeliigilisus</i>	Võrgud	2011. aasta neljas kvartal 2011. aasta kolmas kvartal
7	<i>Õigusakt, millega tagatakse e-identifitseerimise ja e-autentimise vastastikune tunnustamine Euroopa Liidus, ja e-allkirja käsitleva direktiivi läbivaatamine</i>	Digitaalne ühtne turg	2012. aasta esimene kvartal
8	<i>Õigusakt, millega luuakse vastutustundlike investeerimisfondide arengut lihtsustav ELi raamistik</i>	Sotsiaalne ettevõtlus	2011. aasta neljas kvartal
9	<i>Energiatoodete maksustamist käsitleva direktiivi läbivaatamine, et tagada eri</i>	Maksustamine	2011. aasta

	<i>energiaallikate ühtne käsitlemine, võttes arvesse toodete energiasisaldust ja nende tekitatavat CO₂-heidet</i>		teine kvartal
10	<i>Õigusakt, millega parandatakse ja tõhustatakse töötajate lähetamist käsitleva direktiivi ülevõtmist, kohaldamist ja rakendamist,⁶⁸ ning õigusakt, millega täpsustatakse asutamisvabaduse ja teenuste osutamise vabaduse kasutamist koos sotsiaalsete põhiõigustega</i>	Sotsiaalne ühtekuuluvus	2011. aasta neljas kvartal
11	<i>Raamatupidamisalaste direktiivide lihtsustamine</i>	Ettevõtete õigusraamistik	2011. aasta teine kvartal
12	<i>Riigihangete õigusraamistiku läbivaatamine ja ajakohastamine</i>	Riigihanked	2011. aasta neljas kvartal

---

⁶⁸ Vt juhtalgatus „Uute oskuste ja töökohtade tegevuskava”, KOM(2010) 682.

2. lisa. Ühtse turu arvnäitajad

- ELi-siseselt tarnitud kaubad ja osutatud teenused: ELi-sisene kaubavahetus moodustas 2009. aastal 37 % SKPst (4 320 miljardit eurot) ja ELi-siseselt osutatud teenuste maht 10,5 % SKPst (1 233 miljardit eurot)⁶⁹.
- ELi-sisene e-kaubandus: 2010. aastal tegi 9 % ELi kodanikest internetioste teiste liikmesriikide pakkujatelt⁷⁰.
- Euroopa patendi taotluste ja välja antud patentide arv: 2010. aastal (esialgsed andmed) esitati Euroopa Patendiametile 235 029 Euroopa patendi taotlust; välja anti 58 108 Euroopa patenti⁷¹.
- ELi ametiasutuste vaheline piiriülene koostöö (IMI): 2010. aasta lõpu seisuga oli IMI raames registreeritud 5 737 pädevat asutust⁷².
- Ühtset turgu käsitlevate ELi õigusaktide ülevõtmise puudujääk: 2010. aasta lõpu seisuga oli ülevõtmise puudujääk kogu ELis 0,9 %⁷³.
- Teises liikmesriigis töötavate ELi kodanike arv: 2009. aastal 5,8 miljonit kodanikku, st 2,5 % ELi töötavast elanikkonnast⁷⁴.

---

⁶⁹ Eurostat.

⁷⁰ Eurostat.

⁷¹ Euroopa Patendiamet.

⁷² Euroopa Komisjon

⁷³ Euroopa Komisjon

⁷⁴ Eurostat.